

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою Білоцерківського
інституту неперервної професійної
освіти**

«26» листопада 2024 року протокол № 8

**Введено в дію наказом директорки
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

**від «27» листопада 2024 року № 01-01/37-О.Д.
Директорка Вікторія СИДОРЕНКО**

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Профорієнтаційна робота психолога»**

Шифр за ОП	<u>ВК.3</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові</u>
науки	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий</u>
(магістерський)	<u>Рік навчання II, семестр 1</u>
Вид дисципліни	<u>професійна підготовка,</u>
вибіркова	<u>заочна</u>
Форма навчання	

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри педагогіки, психології та
менеджменту Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
(протокол № 12 від «05» листопада 2024 р.)

завідувач кафедри

Юлія ГЕРАСИМЕНКО

Біла Церква 2024

1. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я, по батькові:	Торба Наталія Григорівна
Науковий ступінь (спеціальність):	кандидатка психологічних наук за спеціальністю «Вікова та педагогічна психологія»
Вчене звання (спеціальність):	доцентка кафедри педагогіки психології та менеджменту
Посада:	доцентка кафедри педагогіки психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ORCID:	ORCID iD 0000-0001-5187-1111
Профіль:	Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?user=ECWmdZoAAAAJ&hl=ru
e-mail:	torbang@ukr.net
Контактний телефон:	050 612-42-66

Прізвище, ім'я, по-батькові:	Рибалка Валентин Васильович
Науковий ступінь (спеціальність):	Доктор психологічних наук за спеціальністю «Педагогічна та вікова психологія»
Вчене звання (спеціальність):	Професор, почесний академік НАПН України
Посада:	професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ORCID:	https://orcid.org/0000-0002-8279-7468
Профіль:	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=4H457jUAAAAJ
e-mail:	valentyn.rybalka@gmail.com
Контактний телефон:	0978824580

2. Інформація про курс навчальної дисципліни

Кредити ЕКТС:	4
Лекції:	8
Лабораторні заняття:	-
Практичні заняття:	10
Самостійна робота:	102
Курсова робота:	-
Вид контролю:	Залік
Мова викладання:	Українська

Форма викладання:	дистанційна (з використанням ліцензійного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365) (Режим доступу: https://www.office.com/l)
-------------------	---

3. Інформація про доступність в мережі

Профіль навчальної дисципліни	Вебресурс навчальної дисципліни в е-ресурсі навчальної групи на ліцензійному сервісі Microsoft Teams платформи Office 365
Репозитарій навчальної дисципліни:	Доступ надається в індивідуальному порядку
Консультації:	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.00-17.00 (тел.: 050 612 42 66)

4. Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує навчальна дисципліна

Компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (психодіагностичну, консультаційну, корегувальну, психотерапевтичну, тренінгову, реабілітаційну, духовно- психологічну, ресоціалізаційну, прогностичну тощо) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах, співпрацювати з представниками інших споріднених професій, громадських організаціях з питань надання психологічної допомоги.

СК7. Здатність приймати фахові рішення та діяти в складних і непередбачуваних умовах, кризових ситуаціях, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію, налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливої інформації із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження: із застосуванням валідних та надійних методів. Визначати методологію дослідження володіти сучасними технологіями проєктування та організації наукового дослідження на підставі комплексного підходу до вирішення проблеми професійної діяльності, представляти результати дослідницьких досягнень.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані, аргументовано та доступно формулювати та представляти теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати достовірність одержаних результатів наукового дослідження.

ПРН9. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення по допомогу або підвищення професійної кваліфікації, рекомендувати способи розв'язання складних завдань і проблем в умовах сучасного інформаційного простору та суперечливих вимог, вдосконалювати професійно-важливі якості особистості сучасного психолога.

ПРН13. Застосовувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам з урахуванням їх світоглядних позицій та культурних цінностей, розробляти програми психологічного супроводу освітньої та професійної діяльності.

5. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

6. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за напрямом «Профорієнтаційна робота психолога», ознайомлення з теоретичними засадами профорієнтаційної роботи, її основними закономірностями та особливостями, структурою, формами та методами здійснення; сприяти підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх психологів.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у здобувачів вищої освіти компетентностей зазначених в пункті 4 цього силабусу;
- ознайомити зі структурою, закономірностями та особливостями профорієнтаційної роботи в державі;
- вивчити нормативно-правові основи здійснення профорієнтаційних заходів;
- показати місце профорієнтаційної роботи у структурі професійної діяльності психолога;
- навчити використовувати методи профорієнтаційної роботи в залежності від напрямів та завдань

6. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, вивчення яких має передувати навчальній дисципліні (пререквізити): психологія тренінгової роботи.

Перелік дисциплін, які мають вивчатися одночасно або безпосередньо після вивчення навчальної дисципліни (кореквізити): основи професійного консультування.

7. Зміст навчальної дисципліни

**Тема 1. Теоретичні основи професійної орієнтації особистості.
Сутність, напрями, завдання**

Мета, функції та завдання професійної орієнтації особистості. Методи професійної орієнтації як комплекс засобів, способів і прийомів реалізації її завдань. Форми професійної орієнтації особистості. Розподіл методів та форм профорієнтації за змістом і спрямованістю. Об'єктивна необхідність узгодженості в системі «людина-професія-суспільство» (ЛПС). Сутність і напрями профорієнтації. Профорієнтація як засіб вирішення суперечностей у системі ЛПС. Функції та принципи організації профорієнтації

Тема 2. Професіографія як методологічна основа професійної орієнтації особистості

Професіографія як наука, предметом вивчення якої є професії та їх класифікація. Поняття професіографії: її предмет, мета та завдання. Ключові поняття професіографії: «професія», «заняття», «спеціальність», «кваліфікація», «професіограма». Основні методологічні вимоги до опису професій та методи професіографії. План опису професії. Класифікації професій (Є.О. Клімов, Дж. Холланд Кьюдер, Д. Патерсон).

Тема 3. Професійне консультування і професійна діагностика як складові профорієнтаційної роботи

Сутність, мета та завдання професійної консультації. Методологічні принципи профконсультації.

Основні види, напрями та форми організації професійного консультування.

Психотехнології профконсультування. Психодіагностика професійної діяльності.

Тема 4. Професійний відбір та професійна адаптація у контексті профорієнтаційної діяльності психолога

Професійний відбір як науково обґрунтована система заходів. Сутність і основні завдання професійного відбору. Види і принципи професійного відбору. Професійна придатність, її виявлення та формування. Здібності та професійно-важливі якості особистості. Методи професійного відбору. Прогнозування успішності професійного навчання та подальшої професійної діяльності. Професійно-етичні аспекти професійного відбору. Професійна адаптація.

8. Структура курсу та форма контролю знань

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СР	
Змістовний модуль 1 «Профорієнтаційна робота психолога»							
	Лекція 1	Теоретичні основи професійної орієнтації особистості. Сутність, напрями, завдання.	2				1
	Практичне заняття 1	Особливості проведення профорієнтаційної роботи психологом у різних соціальних інститутах			4		10
	Самостійна робота 1	Основи організації і планування профорієнтаційної роботи.				17	8
	Лекція 2	Професіографія як методологічна основа професійної орієнтації особистості.	2				2
	Практичне заняття 2	Основи професіоргафії та класифікації професій			2		10
	Самостійна робота 2	Основи професіоргафії та класифікації професій				17	8
	Лекція 3	Професійне консультування і професійна діагностика як складові профорієнтаційної роботи	2				2
	Практичне заняття 3	Професійна консультація та психодіагностика			2		10
	Самостійна робота 3	Професійна консультація та психодіагностика				17	8
	Лекція 4	Професійний відбір та професійна адаптація у контексті профорієнтаційної діяльності психолога	2				2
	Практичне заняття 4	Діяльність і Профпридатність			2		10

Самостійна робота 4	Професійний відбір, добір, адаптація, зміна професії та реорієнтація				17	8
Самостійна робота 5	Профорієнтація дітей та молоді як суспільно- економічна потреба в умовах сьогодення				17	1
Самостійна робота 6	Професійна діагностика				17	8
Всього за змістовний модуль 1 – 120 год.		8	-	10	102	100
Залік						25
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.						

Поточний контроль – протягом кожного практичного заняття (до 3 балів).
Підсумковий контроль за змістовний модуль (дистанційне тестування) – 2 модуля (ПМК 1 - 15балів, ПМК 2 – 15 балів).

Контроль самостійної роботи – протягом кожного заняття (СР 1 – 5 балів, СР 2 – 5 балів, СР 3 – 5 балів, СР 4 – 6 балів).

Підсумковий контроль – залік (25 балів).

9. Політика курсу навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції / 1 практичного заняття нараховується 1 бал. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно із погодженням викладача, у цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування по темі лекції / практичного заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (практичне заняття – 2 бали; самостійна робота – 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час підсумкового контролю та заліку заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. При виявленні у матеріалах курсу помилок, у тому числі описок, некоректного подання ілюстрацій, тощо, здобувачі вищої освіти отримують

заохочувальні бали – 0,2 бали за кожну помилку. Для цього необхідно на електронну адресу викладача надіслати наступну інформацію: назва документу в якому зроблено помилку, сторінка та абзац (номер таблиці / номер рисунку) де знаходиться ця помилка, опис помилки та вірний правопис / значення. За плагіат та некоректну поведінку, у тому числі запізнення) знімаються штрафні бали. За плагіат – 25 балів; некоректну поведінку від 0,2 балів до 5 балів включно.

10. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою по видам навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій і практичних занять	9
Участь у кейсах на практичних заняттях	18
Самостійна робота (оформлення результатів кейсів з практичних занять, підготовка статей та тез доповідей, аналіз інформаційних джерел)	53
Тестування за змістовними модулями 1 і 2	20
Залік	Сума балів за усіма видами робіт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до практичних робіт за навчальною дисципліною «Профорієнтаційна робота психолога» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни).

12. Рекомендована література

Основна:

1. Навчальна програма «Підготовка радника з профорієнтації для закладів загальної середньої освіти» для підвищення кваліфікації педагогічних працівників / уклад. А.М. Шевченко. 2023. Київ, 2024. 25 с.

2. Науково-практичне забезпечення профдіагностичної і профконсультативної діяльності: методичні рекомендації / уклад.: Заєць І.В, Шевченко А. М. Київ, 2022. 124 с.

3. Профорієнтація та профвідбір: методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 Практична психологія / Укладач Б. В. Барчі. Мукачево: МДУ, 2020. 41с.

4. Рибалка В.В. Персоналії цивілізаційного прогресу як особистісні орієнтири профорієнтації. *Профорієнтація: стан і перспективи розвитку*: збірник матеріалів XII Всеукраїнських психолого-педагогічних читань, присвячених пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича / за ред. Н.В. Павлик. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2024. С. 94-101.

5. Рибалка В.В. Психологія розвитку особистісної готовності педагогів до професійної діяльності: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2023. 160 с.

6. Шиделко А. В. Профорієнтація і профвідбір : аксіологічні аспекти : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020.139 с.

Допоміжна:

1. Інтерактивні заняття профорієнтаційного спрямування (з досвіду роботи педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти) / уклад. О. І. Лісун, К. М. Шейкіна. Суми, 2020. 150 с.

2. Організація та зміст професійної орієнтації учнівської молоді : за матеріалами роботи слухачів ООЗО на базі Броварського навчально-виховного об'єднання Броварської міської ради Київської області : збірник.

Частина 2 / автори-укладачі І. О.Ткачук, С. В.Сліпкань; за ред. Т. Л. Панченко. Біла Церква : КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2020. 163 с.

3. Острянюк Т. С. Профорієнтація та профдобір : методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів спеціальності 6.130102 Соціальна робота. Чернігів: ЧНТУ, 2020. 46 с.

4. Професійна орієнтація в сучасній школі: кращі методичні розробки практичних психологів і соціальних педагогів малокомплектних загальноосвітніх навчальних закладів, навчально-виховних об'єднань, навчально-виховних комплексів : методичні рекомендації / авт. кол. за наук. ред. І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2020. 115 с.

5. Рибалка В.В. Психологічний супровід професійної діяльності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 28 с.

6. Рибалка В.В. Синергетичний вплив рефлексивно-історико-рольового тренінгу на самоорганізацію студентів під час професійного навчання психології //Конструктивна рефлексія конфронтації і кооперації: психологічні ризики і ресурси війни. Constructive reflection of confrontation and cooperation: psychological risks and resources of war. Матеріали міжнародної міжгалузевої конференції (м. Київ, 25 квітня 2023 року). Materials of the international interdisciplinary conference (kyiv, april 25, 2023). За ред. Л. А. Найдьоновой, М. І. Найдьонова, Л. В. Доценко. Ed. Lyubov Naydonova, Mykhaylo Naydonov, Liudmyla Dotsenko. Kyiv, IRIS, 2023. 226 с. С.160-165. doi.org/10.59416/ZKGC3643 0,5 др. арк.

7. Торба Н.Г. Психологія особистості: електронний курс Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 48 с.

Інформаційні ресурси

1. Концепція профорієнтації в НУШ «Професійна орієнтація в Новій українській школі».URL: <https://nus.org.ua/news/kontseptsyaproforiyentatsiyi-v-nush-gromadske-obgovorennya-dokumenta/>

2. Наказ Держспоживстандарту України від 16.01.2024 № 1410 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>